

TEHNICI MODERNE DE INTERPRETARE A ORNAMENTELOR TRADIȚIONALE

Daniela ROȘCA-CEBAN,
profesoară grad didactic doi,
Școala de Arte Plastice „Alexei Șciusev”

Rezumat: Tehnicile moderne în arta ornamentală îmbină măiestria tradițională cu instrumentele și tehnologiile contemporane, depășind granițele creativității. Materialele moderne permit artiștilor să experimenteze modele complicate, transformând ideile în capodopere virtuale înainte de crearea fizică. Pictura decorativă pe sticlă introduce o nouă dimensiune, permițând producerea de ornamente foarte detaliate și personalizate.

Tehnica dată oferă precizie și eficiență în modelarea materialelor precum metalul, lemnul și acrilul. Artiștii combină adesea aceste metode, creând opere de artă hibride care îmbină perfect estetica tradițională cu procesele de ultimă oră. Intersecția dintre tehnologie și artă în designul ornamental are ca rezultat un domeniu dinamic și în evoluție, prezentând căsătoria dintre inovație și tradiție.

Cuvinte-cheie: creativitate, învățământ, pictura decorativă pe sticlă, broderie tradițională.

MODERN TECHNIQUES OF INTERPRETING TRADITIONAL ORNAMENTS

Abstract: Modern techniques in ornamental art combine traditional craftsmanship with contemporary tools and technologies, pushing the boundaries of creativity. Modern materials allow artists to experiment with intricate designs, turning ideas into virtual masterpieces before physical creation. Decorative painting on glass introduces a new dimension, allowing the production of highly detailed and personalized ornaments.

The given technique offers precision and efficiency in modeling materials such as metal, wood and acrylic. Artists often combine these methods, creating hybrid artworks that seamlessly blend traditional aesthetics with cutting-edge processes. The intersection of technology and art in ornamental design results in a dynamic and evolving field, showcasing the marriage of innovation and tradition.

Keywords: Creativity, education, decorative painting on glass, traditional embroidery.

Arta ornamentală tradițională, înrădăcinată în diverse culturi din întreaga lume, întruchipează o bogată tapiserie de moștenire și măiestrie. Transmise de-a lungul generațiilor, aceste forme de artă prezintă o atenție meticuloasă la detalii și o legătură profundă cu simbolismul cultural. În arta islamică, arabescuri și modele geometrice grațiezează suprafețele, reflectând o reverență pentru ordinea divină. Arta ornamentală chineză încorporează adesea simboluri de bun augur, cum ar fi dragonii și fenixele, care transmit credințe și aspirații culturale. Culturile indigene din întreaga lume își exprimă identitatea prin modele complicate, folosind elemente naturale pentru a spune povești și a transmite spiritualitate.

Motivele complicate din arta ornamentală tradițională, indiferent dacă sunt văzute în modelele indiene cu henna sau în noduri celtice, sunt adesea încărcate de simbolism. Fiecare motiv are o semnificație istorică, reprezentând valori culturale, credințe religioase sau statut social. Meșteșugul implicat este o dovadă a priceperii și dăruirii artizanilor, care folosesc unelte și tehnici tradiționale transmise de-a lungul secolelor. Materialele joacă un rol crucial; fie că este vorba de nuanțele vibrante ale plăcilor mexicane Talavera sau de filigranul delicat din metalul din Orientul Mijlociu, ele contribuie la unicitatea artei.

Arta ornamentală tradițională nu numai că înfrumusețează obiectele, ci servește și ca limbaj vizual, spunând povești despre identitatea culturală, credințele spirituale și rolurile societale. Într-o lume în schimbare rapidă, păstrarea și aprecierea artei ornamentale tradiționale onorează moștenirea generațiilor trecute și contribuie la diversitatea vibrantă a expresiei artistice globale.

Pictura decorativă ornamentală este o expresie captivantă a identității culturale a țării, prezentând tradiții artistice care au evoluat de-a lungul secolelor. Înrădăcinată într-o istorie diversă modelată de influențe din culturile dacică, romană, bizantină și otomană, pictura ornamentală românească cuprinde o gamă largă de stiluri și motive. O formă proeminentă de pictură ornamentală se regăsește în renumita iconografie. Icoanele creștine ortodoxe, pictate pe panouri de lemn, sunt împodobite cu modele complicate, culori vibrante și reprezentări simbolice. Aceste icoane descriu adesea figuri religioase, sfinți și scene biblice, servind atât ca artefacte religioase, cât și ca piese de artă rafinate.

Detaliile complicate reflectă o conexiune spirituală profundă și un angajament pentru conservarea moștenirii culturale. Arta populară prezintă și pictura ornamentală, diverse regiuni contribuind cu stiluri unice. Regiunea Maramureș, de exemplu, este cunoscută pentru porțile sale din lemn colorate și detaliate și pentru elementele arhitecturale împodobite cu motive florale și geometrice. În mod similar, regiunea Bucovinei este renumită pentru mănăstirile sale pictate, unde pereții exteriori și interiori sunt împodobiți cu fresce elaborate înfățișând narațiuni religioase și sfinți.

Ceramica populară este un alt domeniu în care înflorește pictura ornamentală.

Farfuriile, bolurile și plăcile sunt decorate cu modele vibrante, adesea inspirate de natură, mitologie și simboluri tradiționale. Ceramica Horezu, de exemplu, este recunoscută

pentru motivele sale florale complicate și paleta de culori plină de viață. Artiștii români contemporani se inspiră adesea din aceste tehnici tradiționale de pictură ornamentală, infuzându-le cu o sensibilitate modernă. Prin păstrarea și inovarea acestor practici vechi, pictura ornamentală românească continuă să evolueze, asigurând continuitatea unei moșteniri culturale care reflectă istoria, spiritualitatea și priceperea artistică a națiunii.

Astfel, ornamentica populară prezintă un document etnografic de importanță majoră asemănătoare graiului, muzicii, folclorului servind ca un mijloc de comunicare între generații [5].

Dicționarul de artă populară definește arta populară ca fiind „creația unei comunități întemeiată pe o lungă tradiție, împletind funcționalul cu esteticul în opere de artă în care forma și decorul sunt gândite ca întreguri destinate să împlinească trebuințele materiale și spirituale ale indivizilor și colectivităților în materie de arhitectură, organizarea interiorului, mobilier, țesături, ceramică, unelte, costum, prelucrarea materialelor, pictura pe sticlă etc.” Artă este forma de comunicare a trecutului cu prezentul, a creatorului cu privitorul [4, p 443].

Tehnica punct la punct este o formă de expresie artistică contemporană și izbitoare vizual, care combină versatilitatea vopselelor acrilice cu precizia meticuloasă a tehnicilor de punctare. În această metodă, artiștii folosesc puncte mici și uniforme pentru a crea modele complicate, imagini sau modele abstracte pe suprafețele din sticlă. Natura transparentă a sticlei adaugă un strat suplimentar de complexitate, deoarece jocul de lumină interacționează cu punctele pictate, creând un efect fascinant.

Artiștii aplică de obicei vopsea acrilică într-o manieră controlată și sistematică, folosind diverse instrumente, cum ar fi perii fine, instrumente de punctare sau chiar scobitori pentru a obține dimensiuni constante ale punctelor. Stratificarea și aranjarea acestor puncte creează profunzime, textură și un sentiment de mișcare în cadrul operei de artă.

Alegerea culorilor în pictura cu puncte acrilice pe sticlă este crucială, deoarece influențează starea generală de spirit și impactul piesei. Nuanțele vibrante pot evoca energie și vitalitate, în timp ce tonurile mai blânde pot crea o atmosferă mai senină sau eterică. Tehnica permite posibilități infinite, de la mandale complicate până la compoziții inspirate din natură.

Dincolo de atractivitatea sa estetică, pictura cu puncte acrilice pe sticlă poate fi aplicată pe diverse obiecte din sticlă, precum vase, ferestre sau panouri de sticlă, transformându-le în piese de artă unice și personalizate. Combinația dintre acrilice moderne și mediul atemporal al sticlei are ca rezultat o formă de artă contemporană care captivază privitorii cu detaliile sale complicate și prin jocul de culoare și lumină.

Pictura pe sticlă, Transilvania este cel mai sud-estic teritoriu în care s-a răspândit tehnica picturii pe sticlă ca fenomen de masă, începuturile sale putând fi fixate în sec. al XVIII-lea și apariția acestui fenomen central-european. Cercetătorii nu pot preciza momentul în care a fost folosită sticla pentru prima dată ca suport al picturii, însă tehnica

picturii pe sticlă se presupune a fi fost cunoscută încă înainte de Hristos, iar arta elenistică a atestat răspândirea ei [3 p. 53].

Pictura pe sticlă se afirmă ca gen de sine stătător, factor independent, fără subordonare la un scop ornamental, spre deosebire de pictura de pe mobilierul țărănesc sau cea din ornamentica ceramicii, unde are un rol preponderent decorativ. Munca unui pictor pe sticlă este aceea de a decora și finisa vopsirea sticlei prin diverse tehnici de pictură și cu ajutorul diferitor materiale decorative.

Vitraliul, sau „vitrail” în franceză, este o formă captivantă de artă decorativă care implică asamblarea pieselor din sticlă colorată pentru a crea modele complicate. Această formă de artă are o istorie bogată, datând din epoca medievală, când împodobeau ferestrele catedralelor și bisericilor. Vitraliul a căpătat proeminență în timpul erei gotice, unde a fost folosit nu numai în scopuri estetice, ci și pentru a transmite narațiuni biblice unei congregații adesea analfabete.

Procesul de creare a vitraliului presupune tăierea sticlei în diverse forme, deseori urmând un design detaliat. Aceste piese sunt apoi asamblate și ținute împreună cu benzi de plumb pentru a forma un panou coeziv. Sticla este colorată folosind diferite tehnici, inclusiv adăugarea de săruri metalice în timpul procesului de fabricație sau aplicarea de vopsele și emailuri. Vitraliul permite trecerea luminii, creând un efect fascinant, deoarece luminează culorile și modelele vibrante. Interacțiunea dintre lumini și culori îmbunătățește aspectul de povestire al artei, făcând-o o formă dinamică și captivantă de expresie vizuală. În timp ce vitraliul are rădăcini istorice și religioase, artiștii contemporani continuă să exploreze și să inoveze în cadrul acestei tradiții. Piese de vitralii moderne pot fi găsite în diferite locuri, inclusiv clădiri publice, case private și instalații de artă, prezentând atractivitatea și versatilitatea de durată a acestei forme de artă atemporală.

Sticla poate fi decorată cu diferite efecte aplicate cu culori. Este știut că în Egiptul Antic desenele erau făcute pe bucăți de sticlă, se foloseau vopsele de uleiuri. Această artă s-a răspândit în Italia, Siria. În sec. I era noastră acest gen de artă se folosea tot mai rar. Învățații istorici au demonstrat că încă în antichitate pictura pe sticlă era foarte populară și a atins un rang înalt. În era noastră primii au folosit această artă în Alexandria. Farmecul inacceptabil altor genuri de picturi, care rezidă în însăși structura s-a determinat supraviețuirea picturii pe sticlă de-a lungul a două milenii, renăscând cu aceeași vigoasă prospețime. Pictura decorativă pe sticlă apare în sec. al XVIII-lea pe mobilierul rococoului galant, ce împodobește saloanele îmbrăcate în oglinzi ale palatelor și castelurilor germane și franceze [2 p. 30].

Nu numai pereții încăperilor, dar și suprafețele mobilierelor sunt acoperite cu oglinzi, pictura desfășurându-se în culori tandre și rafinate. Sticla devine un element de decor folosit în casele oamenilor, în decorul geamurilor, vaselor, oglinzilor, pe uși, ca panouri decorative și de asemenea în biserici. În tehnica picturii pe sticlă, culorile sunt vii, luminoase, formele simplificate, iar tratarea suprafeței este decorativă. Se pot crea

compoziții cu motive florale, zoomorfe, vrejuri, figuri geometrice, abstracții din linii și pete plate geometrizzate [3, p. 57].

Caracteristic picturii punct la punct este diferența dimensională a punctului, distanța dintre puncte și combinațiile de culori. La etapa actuală, avem posibilitatea de a mânui această tehnică și a folosi o varietate de culori și dimensiuni a punctelor, modele de ornamente și desene unice, pentru a crea un mesaj, a transmite starea de spirit.

Tehnica poate fi considerată o imitare a vechilor mozaicuri, broderii, tapiserii. În unele surse putem găsi o asemănare a tehnicii point to point cu broderia pe sticlă.

În fiecare țară au fost dezvoltate propriile direcții de creare a produselor cromatice sau acromatice în tehnicile lor specifice, dar practic fiecare țară are în decor – punctul.

În Est, de un mare succes sau bucurat, diverse mozaicuri, dar chiar și acolo de multe ori întâlnim decorul prin puncte, create nu numai din piatră sau lemn, dar, de asemenea prin vopsire. Aceeași tehnică se găsește în India, Persia, Africa și Indonezia.

La etapa actuală, pentru a crea un ornament punctat, este folosită vopseaua acrilică, astfel încât aceasta tehnică permite decorarea articolelor din practic toate materialele solide (mobilier, îmbrăcăminte, încălțăminte, veselă de diferită formă și factură etc.). Pictura decorativă pe sticlă poate fi realizată de fiecare persoană, pentru asta este suficient de a avea dorință și disponibilitatea de a investi timpului liber.

Modernizarea învățământului superior în domeniul artelor plastice presupune cu necesitate și reconstruirea tehnologiei de formare inițială a artiștilor plastici și a cadrelor didactice în domeniu – a profesorilor de arte plastice și a celor de educație tehnologică.

Se știe că profilurile profesionale sunt marcate de un specific foarte mare, determinat de apartenența la cunoașterea artistică, care impune în mod obiectiv nu doar o revizuire a metodologiilor tradiționale, ci și în regândirea întregului cadru epistemologic de formare în profesie. Specificul respectiv decurge din natura cunoașterii artistice, în general, și din cea a artelor plastice, în particular, și constă în percepția, imaginația, gândirea și creația în imagini plastice, produse din materii ale lumii sensibile și fenomene ale lumii suprasensibile [1, p.4].

Decorarea prin puncte - nu este o nouă formă de artă decorativă, ea dă un nou sens tehnicilor vechi, putem decora sticlă, lemn, metal, plastic, ceramică.

Pentru ca să obținem o compoziție cât mai originală la tema noastră și desigur în tehnica picturii decorative punct la punct, ne-am aflat un timp îndelungat în procesul de cercetare, studiere, analiză, comparare a informației despre cultura noastră tradițională, în special ornamentica specifică broderiei artistice, pentru ca să creăm schițe.

Lucrarea ilustrează o armonie a culorii raportată la forme cu diverse caractere, luminozitatea, precum și claritatea motivelor prezente. Fig 1.

Figura 1. Pictură decorativă pe sticlă cu ornament tradițional „Pomnul vieții”

Concluzii

Pictura ornamentală pe sticlă este o tradiție artistică captivantă care transformă suprafețele transparente în opere de artă complicate și vibrante. Acest meșteșug specializat implică aplicarea pigmentilor sau emailului pe sticlă, creând modele, scene sau elemente decorative uimitoare din punct de vedere vizual. Această tehnică are o istorie lungă, cu rădăcini în diverse culturi, fiecare contribuind cu stilul său unic. Artiștii folosesc adesea o varietate de metode, inclusiv pictura manuală, șablonul și gravura, pentru a obține efecte diferite pe suprafețele de sticlă. Transparența materialului permite luminii să interacționeze cu straturile vopsite, creând o interacțiune dinamică între culoare și iluminare. Această formă de artă este adesea folosită în crearea de vitralii pentru setari religioase și arhitecturale, unde jocul de lumină îmbunătățește estetica generală.

Subiectele picturii pe sticlă ornamentală variază pe scară largă, de la motive religioase și desene florale complicate până la scene narrative și modele abstracte. Tehnici precum colorarea cu argint și aplicarea vopselei vitroase contribuie la durabilitatea și longevitatea acestor lucrări de artă. Renumită pentru frumusețea sa delicată, pictura pe sticlă ornamentală continuă să evolueze. Artiștii contemporani experimentează cu stiluri și tehnologii inovatoare, îmbinând măiestria tradițională cu estetica modernă. Atracția atemporală a picturii pe sticlă ornamentală constă în capacitatea sa de a transforma ferestrele obișnuite sau obiectele din sticlă în piese de artă captivante, aducând culoare, narațiuni și o notă de magie atât în decorurile istorice, cât și în cele contemporane.

Bibliografie:

1. ARBUZ-SPATARI O. *Elaborarea compoziției creative la tema: Peisaj arhitectural, în cadrul cursului de artă textilă imprimeu artistic*. Chișinău: Tipogr. UPS „I. Creangă”, 2013. 67 p.
2. DELVOYE C. *Sticlărie de lux și vitralii în arta bizantină*. 2008. 35p.
3. FULGA L. *Sticla transilvăneană în secolele XVII-XVIII soluții tehnice, tendințe artistice*. București: Editura Economică, 2004. 70p.
4. STOICA G., PETRESCU P., BOCSE M., *Dicționar de artă populară*. București: Editura științifică și enciclopedică, 1985 443 p.
5. Ornamentul național. *Disponibil* <http://ecology.md/md/page/ornamentul-national/> (vizitat 21.11.2023/ 17:49)